

...Instytut Filologii Germańskiej

XI Światowy Kongres Germanistów Paryż, 26.08-3.09. 2005

Organizowane przez Międzynarodowe Stowarzyszenie Germanistów (IVG) Światowe Kongresy odbywają się co 5 lat w stolicach lub większych miastach różnych państw świata. Są one jednym z najbardziej znaczących wydarzeń w życiu naukowym społeczności germanistów – zarówno ze względu na liczbę uczestników, jak i na poziom merytoryczny wygłoszonych referatów i ogólnej dyskusji nad poszczególnymi tematami aktualnych badań. Dotychczas uczestników Kongresów IVG gościli Rzym, Oksford, Lipsk, Tokio, Vancouver, Wiedeń i inne miasta. W tym roku przez Ogólne Zebranie IVG, jako miejsce obrad wybrany został Uniwersytet Sorbona, w stolicy Francji. Hasłem tegorocznego Kongresu jest „Germanistyka w konflikcie kultur”.

W 30 sekcjach obradowało ponad 800 uczonych – specjalistów w dziedzinach językoznawstwo, literaturoznawstwo, kulturoznawstwo, glottodydaktyka i innych, z prawie wszystkich krajów Europy oraz z uniwersytetów Ameryki Północnej i Południowej, Azji i Afryki. Jak zawsze, jedną z najliczniejszych była reprezentacja germanistów polskich. Po raz kolejny Kongres stał się dowodem szybko i skutecznie rozwijającej się germanistyki w naszym kraju oraz znaczącego wzrostu udziału polskich naukowców w badaniach należących do czołowych kierunków we współczesnej germanistyce. Uniwersytet Zielonogórski był reprezentowany przez czterech pracowników Instytutu Filologii Germańskiej – prof. Eugeniusza Klina (Sekcja 30 „Niemiecko-żydowskie dialogi i konflikty kulturowe”), prof. Elizawietę Kotorową i dr Jarochnę Dąbrowską-Burkhardt (Sekcja 8 „Leksyka i Leksykologia: podejścia i konflikty językowo-polityczne”) oraz prof. Michaiła Kotina (Sekcja 7 „Integralne podejścia do fenomenów zmian językowych”). Udział naszych uczonych w XI Światowym Kongresie IVG umożliwiło wsparcie finansowe Fundacji im. Aleksandra Humboldta, która dofinansowała wyjazd na Kongres dla swoich byłych stypendystów profesorów Klina, Kotorowej i Kotina. Była stypendystką Niemieckiej Fundacji Wymiany Akademickiej (DAAD) dr Dąbrowska-Burkhardt otrzymała grant z tej fundacji.

Trzeba odnotować, iż referaty zielonogórskich germanistów cieszyły się wielkim zainteresowaniem ze strony innych uczestników Kongresu, o czym świadczy duża liczba pytań zadanych naszym referentom podczas obrad w poszczególnych sekcjach oraz w kuluarach Kongresu. Temat referatu prof. Eugeniusza Klina brzmiał „Nowe dane z nieznannej korespondencji między Feliksem A. Voigtem i Paulem Mühsamem”. Pani prof. Elizawietę Kotorową wygłosiła referat pt. „Koncept uprzejmo-

ści w zwierciadle słownictwa niemieckiego”. „Gramatyka mitu: narratywne i ewokacyjne struktury w staro-wysoko-niemieckich tekstach” to temat referatu prof. Michaiła Kotina. Pani dr Jarochna Dąbrowska-Burkhardt wygłosiła referat nt. „Konflikty konfesjonalne i postawy językowo-polityczne protestantów i katolików w północnej części Śląska na podstawie kronik miast z 18 stulecia”. I tak, już sama tematyka wygłoszonych referatów świadczy o tym, iż nasi pracownicy zajmują się badaniami nad szerokim zakresem aktualnych tematów zarówno z litera-

**wydział
humanistyczny**

UCZESTNICZY KONFERENCJI W PARYŻU

turoznawstwa i kulturoznawstwa, jak i językoznawstwa niemieckiego i konfrontatywnego. Przedstawienie wyników tych badań na paryskim Kongresie, a z drugiej strony wysłuchane przez naszych badaczy referaty innych uczonych-germanistów, niewątpliwie stały się bodźcem do dalszego rozwoju pracy badawczej w naszym Instytucie. Materiały Kongresu, w tym referaty uczestników z Zielonej Góry, zostaną opublikowane w renomowanym światowym wydawnictwie *Peter Lang Verlag* (Frankfurt n. M./Berlin/Bern/Bruksela/Oksford/Nowy York/Wiedeń).

Podczas tegorocznego Kongresu osiągnięcia badawcze i dydaktyczne polskich germanistów, zwłaszcza w ostatnich latach, znalazły szczególne uznanie ze strony międzynarodowej społeczności akademickiej. Odzwierciedleniem tego jest fakt, iż zgodnie z jednogólną decyzją członków IVG podjętą na Ogólnym Zebraniu Stowarzyszenia w ostatni dzień Kongresu kolejny, XII Kongres IVG w roku 2010 po raz pierwszy w historii Kongresów IVG odbędzie się w Polsce, w murach Uniwersytetu Warszawskiego. Przewodniczącym Międzynarodowego Stowarzyszenia Germanistów kadencji 2005–2010 został wybrany wybitny polski germanista, Członek Rzeczywistej Polskiej Akademii Nauk prof. Franciszek Grucza, a Prezydium IVG i Komitet Organizacyjny Kongresu 2010 przenosi się z Paryża do Warszawy. Oznacza to nie tylko dla germanistów warszawskich, lecz również dla uczonych ze wszystkich uczelni Polski wielkie wyzwanie co do przygotowania i godnej organizacji Kongresu IVG w roku 2010. Mamy nadzieję, iż germaniści Uniwersytetu Zielonogórskiego wezmą aktywny udział w przygotowaniu i organizacji Kongresu, jak również w jego obradach.

Michaił Kotin

V Konferencja Międzynarodowa *Wschód-Zachód: dialog języków i kultur w Słupsku*

Kolejna już, V Konferencja Międzynarodowa pod tym hasłem odbyła się 22–24 września 2005 roku w murach Pomorskiej Akademii Pedagogicznej. Ponad 50 uczestników konferencji z Polski, Ukrainy, Białorusi, Rosji i Niemiec obradowało w 4 sekcjach językoznawczych, literaturoznawczych, kulturoznawczych oraz glottodydaktycznych. Słupska Konferencja to forum z udziałem zarówno znanych w Europie doświadczonych badaczy, jak i młodych pracowników naukowych, a więc służy ona doskonaleniu badań i wymianie doświadczeń, co buduje podstawę zachowania tradycji i tworzenia szkół naukowych. Szczególnym zainteresowaniem cieszyły się m. in. referaty profesorów O Aleksija Prokopczuka (PAP Słupsk) „Czasowniki o semantyce „wydarzenie” vs. czasowniki ergatywne”, Natalii Gwozdzieckiej (Akademia Bydgoska) „Dialog kultur w ustnej poezji staroangielskiej, Ałły Kamałowej (Sewerodwińsk, Rosja) „Problemy leksykograficznego opisu kultury”, Tomasza Czarnieckiego (Uniwersytet Gdański) „Kontrasty niemieckich i polskich form czasu”, Piotra Sulikowskiego (Szczecin-Wałcz) „Podejście praktyczne w przekładzie poetyckim. Teoria zwierciadła magicznego”. Pracownicy IFG naszej uczelni prof. Elizawieta Kotorowa oraz prof. Michaił Kotin wzięli czynny udział w Konferencji wygłaszając referaty nt. „Strategie dyskursu w kontekście międzykulturowym” (E. Kotorowa) i „Kosmologia i kosmogonia w *Modlitwie Wessobruńskiej*” (M. Kotin). Referat wygłosiła także doktorantka prof. M. Kotina, st. wykładowca PAP w Słupsku mgr Mariola Smolińska („Prognozyka w zdaniach z formą peryfrastyczną *werden+Infinitiv*”).

Michaił Kotin

....Instytut Filozofii

Rozmowy o filozofii rosyjskiej w moskiewskim „Domu Łosiewa”

Aleksy Łosiew (1893-1988) – historyk filozofii i fenomenolog, był ostatnim bodaj wielkim myślicielem rosyjskim pierwszej połowy XX wieku. Z wykształcenia filolog klasyczny, co zaowocowało zainteresowaniem i szeregiem publikacji o filozofii Platona, a następnie szeroko rozumianej historii filozofii starożytnej. Jako młody uczoney wszedł w krąg oddziaływań idei Włodzimierza Sołowjowa (czego rezultatem będą dwie monografie poświęcone

temu filozofowi) i zbliżył się z rosyjskimi filozofami – idealistami: Iwanowem, Bierdiajewem, Florenckim; oraz matematykami: Łuzinem, Jegorowem, Minikowem. Był autorem kilkuset prac, w tym ośmiotomowej *Historii antycznej estetyki*, dzieła, które przyniosło mu światową sławę. Z kolei swe własne poglądy filozoficzne zawarł w rozprawie *Filozofia imienia*, swoistej syntezie platonizmu i fenomenologii. W latach trzydziestych XX w., uznany za wroga klasowego, został aresztowany, uwięziony, a następnie skierowany na budowę kanału Biełomorsko-Bałtyckiego. Po zwolnieniu przez około dwadzieścia lat zajmował się pracą pedagogiczną, a publikować pozwolono mu dopiero w latach pięćdziesiątych.

W domu, w którym Łosiew mieszkał, na Arbacie pod numerem 33/12 w Moskwie, znajduje się dziś Biblioteka Rosyjskiej Filozofii i Kultury, i ma swą siedzibę Towarzystwo „Łosiewskie Rozmowy” – Dom Łosiewa oraz muzeum. Od jedenastu lat, dzięki wysiłkom wdowy po Łosiewie – prof. Azy Takho-Godi i jego siostrzenicy – dr Eleny Takho-Godi prowadzone są we współpracy z Rosyjską Akademią Nauk i Uniwersytetem Moskiewskim seminaria, konferencje naukowe, konwersatoria i spotkania pod wspólną nazwą „Łosiewskie Rozmowy”. Także w tym roku, przez cały wrzesień i październik mają miejsce różne imprezy naukowe i kulturalne, m. in. konferencja „Drogowskazy” – w kontekście kultury rosyjskiej”. „Drogowskazy” – to tytuł tomu opublikowanego w 1909 r., w którym rosyjski historyk Gierszenzon zamieścił siedem artykułów o inteligencji rosyjskiej autorstwa wybitnych intelektualistów: Bierdiajewa, Bułgakowa, Franka, Izgojewa, Kistiakowskiego, Struwego i swój własny. Wszyscy pasjonowali się marksyzmem, następnie od niego odeszli i zwrócili się w stronę religii prawosławnej. Swoiste *credo* artykułów zawarł w przedmowie pomysłodawca tomu Gierszenzon. Wypowiedział myśl o prymacie życia duchowego nad materialnym, wewnętrznego życia jednostki nad formami zewnętrznymi. Zdaniem autorów artykułów odmienne stanowisko w tym względzie zajmowała rosyjska inteligencja rewolucyjna, która wierzyła w naturalną doskonałość człowieka, humanizm i postęp. Czciła człowieka-boga upatrując jego szczęście w zewnętrznej organizacji życia, a nie w duchowym doskonaleniu. Należy tym poglądom i stanowisku przeciwstawić ideał religijnej ascezy, cichej pracy u podstaw, cierpliwości, wielkiej pokory, wiary w to, że jesteśmy częścią Bożego planu i zamysłu. Tom wywołał ostre dyskusje i oczywiście, już po zwycięstwie Rewolucji Październikowej, nie mógł w żadnym razie odpowiadać radzieckiej, socjalistycznej ideologii. Żył jednak swoim własnym, podziemnym życiem, teksty były przepisywane ręcznie i choć oficjalnie zakazane, krążyły w środowisku studentów i intelektualistów rosyjskich.

Czy pozostały aktualne i dzisiaj w dobie, gdy także Rosja zwraca się w kierunku gospodarki rynkowej, a wielu współczesnych intelektualistów bije na alarm, że rosyjską młodzież niszczą narkotyki i alkoholizm? Na to pytanie starali się odpowiedzieć uczestnicy konferencji. Zjechali do Moskwy z USA, Japonii, Szwajcarii, Niemiec, Polski oraz Wspólnoty Niepodległych Państw. Reprezentowali różne światopoglądy i zawody. Dyskutowali nie mniej zajadle, niż autorzy *Drogowskazów*. Dochodzili do przeciwstawnych wniosków, ale zgadzali się w jednym. Przyjadą do Moskwy znowu, gdyż chcą słuchać o Łosiewie i dyskutować o problemach filozofii rosyjskiej.

Lilianna Kiejzik